

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Exercitium Perfectionis, Et Virtutum Christianarum

In tres Partes distinctum

Rodríguez, Alonso

Coloniæ Agrippinæ, 1622

IV. Quanti referat, correctioni monitioniq[ue] auscultare.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40105

Inde est quod grauis quidam Doctor eos qui corrigi detrectant, dæmoni assimilet, propterea quod hac ratione se ipsi incorigibiles reddant. *Qui non vult corrigi, non vult*, inquit, *corrigi*. Nam ex eo quod quis corrigibilis sit, vel incorigibilis, apparet, peccatorne homo sit an cæcædæmon. Homo enim, quantumlibet enormis peccator, quamdiu in hac vita mortalæ agit, correctionis capax est, at diabolus incapax. Et ad hoc propositum, adfert illud sapientis, *Qui odit correptionem, vestigium est peccatoris*, id est diaboli: hic enim antonomastice peccator nuncupatur. Adeo ut sicuti vestigium & nota pedis, simile pedi est, ita qui correctionem abominatur, dæmonio non sit absimilis, quia se reddit incorigibilem: quod enim ad vitam emendam medium est convenientissimum & efficacissimum, huic is ianuam occludit.

De quo hominum genere rem S. Basilii scribit consideratione dignissimam: *Qui huiusmodi*, inquit, *est*, id est, qui non vult corrigi, correptionemque in malâ partem sumit, *huius conuersatio inter reliquos fratres perniciose est: siquidem exemplo suo à suscepto certamine ceteros abducit*: id est, ab illo & alij discunt bene monentibus obstrepere, & correctionem auersari, itaque eos ipsos auocat ab eo, cuius gratia Religionem iniere, vitæ scilicet, emendatione & reformatione. Quocirca hosce à reliquorum fratrum commercio conuictuque proferri & excludi suadet, ne ad illos pestilens hæc contagio proferpat.

CAPVT IV.

Quanti referat, correctioni monitionique auscultare.

Salutare bonumque; adeo hac in re consilium suggerit Galepus, ut aliud hac in materia requiri non posse videatur: satis ei quippe non fuit, quosdam corporibus medicandis curandisque aphorismos scribere, sed præterea alium de animi morbis cognoscendis & curandis commentariū edidit. In quo hæc inter alia habet: *Quisquis suos emendare defectus, & in virtu-*

te progressionem facere volet, is probè prudentemque; ante omnia conquirat virum, à quo, si quos obseruet, eorum moneatur. Postquam ad hoc munus idoneū aliquem repererit, eum priuatim & clam aliis, quam potest instantissime roget, ut hoc erga se munus obeat, & quoscumque in se notabit defectus libere significet & coarguat. Simul etiam asserat & spondeat, id sibi futurum quam gratissimum se ut verum amicum eum habiturum, & maiori hoc pacto ab eo, beneficio afficiendum, quam si ab infirmitate aliqua corporali ipsum liberaret: eo quod anima corpore sit potior & antiquior. Si vero, inquit, altero hoc quidem se facturum spondente, aliquot videas elabi dies, quibus nullius defectus monearis, serio cum illo expostula, & longe quam ante contentius roga, id ne facere negligat, sed mox ut aliquem in te defectum videbit, ob eum te coarguat. Illi porro respondenti, se quidem promissi immemorem non fuisse, sed nihil interea occurrisse, cuius te commonitum oporteret, minime credas; sed commonitionis omissee causam putato fuisse, non, quod nihil correptione dignum admissum sit; sed vnam è tribus sequentibus. Primo, monituri negligentiam & incuriam, quod videlicet ad defectus tuos non reflexerit; & compromissi postea non sit recordatus: paucos quippe reperire est, qui hac in se prouinciam suscipere velint, itaque studiose profectui tuo inuigilare. Vel secundo, si quos in te defectus notauit & aduertit (forte enim notauit aliquos) credas, eum vel è verecundia, vel nescio quo impedimento, vel denique quod amicitiam dissoluere, tuoque amore & gratia excidere nolit, indicare neglexisse, nouit quippe ut plurimum hunc prolaræ veritatis, hodie fructum esse. Vel tertio, quod subinde te vidit correctionem admonitionemque alienam, non prout oportebat excepisse, itaque à se ipse impetrare non potest, ut credat, vere te, esto id verbis proloquaris, & asseras, ab aliis corrigi & commonefieri velle;

Basil. in regul. Breuior. n. 159.

In animaduers. aduersus Canonicos delinquentes §. 2.

Lib. de cognoscend. curandisque animi morbis.

velle: plus nāq; credit reb⁹ ipsis q̄ verbis.

Addit præterea & caue, inquit, ne esto te nonnunq̄ alter falso insimulet, aut crimen in immensum augeat, ipsum vel inficeris, vel excuses. Primo namq; fieri potest, vt melius id aduerterit admonitor quā tu: melius quippe quis defectus in alio, quā in seipso aduertit. Secundo, licet falso reprehensus sis, id tibi nihilominus occasione erit, vt posthac incedas circumspectius, ad agenda quælibet magis reflectas, atq; imposterum diligentia maiore caueas, ne quā cuiquam tale quid de te suspicandi, ne dum dicendi occasionem præbeas.

Hæc quidem Galenus, & sane omnia isthac necessario obseruanda sunt, quo aliquem inueniamus, qui libenter & non inuite hoc erga nos officium obeat. Maxima quippe in hoc est, sita difficultas, quam per se quisque satis perspicere poterit non solū ex eo quod in se sentit, tum cum ab alio quolibet monetur & reprehenditur, verum et ex eo q̄ sentit, dum ipse alios, si quando illi iniunctū est, huius vel illius defectus castigat & coarguit. Imo ipsi quoq; superiori id quā molestissimum est & durissimum, cū præsertim parum virtutis & humilitatis subditi præferunt. Quod enim, ex vna parte, ratione officii, se ad eos coarguendos & dirigendos teneri norit: ex altera vero metuat, vt commonitionem correptionemq; parum æquis auribus & animis nō excipiant, perinde se habet, ac nō minus angitur & ludat, quam si aliquid eis inuendū esset cautiorū: interdum quoq; anceps restitit & perplexus, dicturusne rem sit, nec ne? Modo quidem, non inutile futurum putat eos cōmonere, cōmōdam ad hoc oportunitatē & occasionē captans, molli aliquo futurę monitioni specimine viam præparans, verbisq; aliquibus mellitis eam dulcorans, ne adeo amaricet. Modo autem in subdito videt & experitur repugnantiam, & satius existimet, illam omittre, licet alioquin suis in errore ac vitio perseveret. Timet n. ne cōmonitio adeo illi non sit profutura,

vt noxam sit potius allatura, ac nullum ex illa alius secuturus fructus, quā quod inferiori à superiore sit futurus auersior, & alienior, suoq; posthac officio & ministeriis forsitan nō tam libenter feruenterq; functurus. Vt Sol ceram emollit & liquefacit, lutū vero & argillam exsiccat & indurat: sicut frutices & arbores terræ profundius iradicatas, aqua, ventus, aer, simul & sol vt lætius crescant, & feraciores sint, adiuvat; eas vero quæ nō nisi summo inhaerent solo, nec filas introsum transmiscere, hæ ipsæ causæ & influentiæ arefaciunt; & vt citius computrescāt in causa sunt: ita humilē, in propria sui cognitione, pfundius radicatū, correctio emollit, lenit, & vt ampliōrē progressionē faciat, inducit; q̄ vero humilis non est, nec profundas in propriæ cognitionis terra radices egit, inde putrescendi, atescendi, & indurandi sui occasionē accipiet. Ob hanc igitur causam superiores subditos nonnullos defectuū suorum cōmonere verentur, propterea q̄ medicina ipsis ob sit potius quā pro sit, & theriacum ipsis in venenū transeat, ex animi quadam auersione, odio, & rancore fieri existimantibus, q̄ è mero amore, & summo erga salutē bonumq; ipsorū affectu fieri in confesso est. Vnde digni sunt, qui deserantur.

Si ergo nolis, vt incorrigibilis & incurabilis ab iis derelinqui, cōmonitionem & redargutionem in bonam partem accipias necesse est. *Quam bonum*, inquit *Eccle. 20.3* Ecclesiasticus, *corruptū culpaq; reprehensum, eam agnoscere, manifestare poenitentiam*, emendandiq; sui propositū concipere! Vt demus vero, eum, ob quē reprehenderis, defectū te nō admisisse, esto nō eo is contigerit modo, nec tam grauis sit, ac dictū est; exterius tamē id non est vultu verbisq; ostendendū, sed alteri debes ob affectum, prope asam erga te voluntatem, beneficiumque quo te cunctat, gratias agere, atq; emendationem alīq̄ spondere, dicēs, diligentius te posthac quo ad hoc aduigilaturū, magnoq; te abs illo beneficio affectū vidē: hoc nāq; pacto eū at te postea rursus cōmonēdū, excitabis.

At, si

At, si quamprimum ad te purgandum & excusandum descendas, fiet, ut postea eius te rei nō commonefaciat, cuius fortasse quam maxime necesse habeas moneri. Sunt siquidem nonnulli, qui mox ut errati alicuius coarguantur, ipsum excusant, si autem prorsus id excusari nequeat, aliquot saltē ad imminuendum, eleuandum, & tam graue id non fuisse, ostendendum, argumenta conquirunt. Quod nihil est aliud, quam ianuam occludere & impedire, ne te quis alias postea redarguat. Videns quippe monitor, te, aliquoties ante iam monitum, nunquam culpā agnoscere voluisse, sed semper ad tui purgationem effugiumque, ratiunculas aliquas adterre & ad iauenire, statuit, exinde te non amplius vllius rei commone. Hoc scilicet excusationibus tuis, quas rute specioso satisfactionū nomine vocas, iustificas, quod te iam nemo monere & notare velit. Ut taceam, hanc agendi rationem malo ceteris exemplo esse, & quotquot eam vident, offendere.

Etiā in ipsis Superioribus & præsidiis vitiosum imprimis, & summe illaudabile habetur, quod commonitiones & consilia aliorum non pro eo atque oportet excipiant, & bene monentibus nō auscultent: ita quidem, ut vulgo aptior ad regendum & gubernandum censatur is, qui pauciora quidem nouit, sed seipsum cognoscit, & commonitionem ac consilia prudentium æquissimo animo excipit, quam alius quispiam, qui plura scit, qui multum de se præsumit, solum se scire omnia credens, qui deniq; nullius reprehensionem fert, & data ab alio consilia non libenter amplexatur.

Pluribus quidem in locis id testatur scriptura, maxime tamen in libris Sapientialibus, in quibus legere est: *Vidisti hominem sapientem sibi videri? magis illo spem habebit insipiens. Via stulti recta in oculis eius: qui autem sapiens est, audit consilia. Ego sapientia habito in consilio. Salus autem ubi multa consilia.* Vnde etiam inrer alias sapientiæ de cælo descendenti

conditiones à S Iacobo recēsetur, quod non sit pernicax, non contentiosa, sed pacifica, & facile persuasibilis: *Que autē de sursum est sapientia, primū quidē pudica est, deinde pacifica, modesta, suadibilis, bonis consentiens.* Si ergo, etiam in superioribus, tantopere lauderur, quod priuatorum monita consiliaque placide excipiant, & sequantur, & contra vituperetur ac reprehendatur, eū secus sit; quanto æquiori iure illi sugillabuntur subditi, qui ne superiorum quidem suorum monitionem correctionemque æquo animo accipere sustinent?

Vt autem pluris hoc faciamus, magisque huc animemur, non inutile fuerit, ingens quoddam, quod in eo later bonū, intelligere nos & considerare, nimirum, quando quis monentem & corripientē libenter audit, superior id sciens & perpendens, de defectibus visis non adeo laborat: esto enim hi appareant, simul tamen apparet, quod iis adhiberi queat remedium & medicina, sed, vbi nullus apparet admittendę medicinę locus, mire eum visa errata cruciant & lancinant: videt enim vitium, sed, qua via ipsum amari, quo tolli medio & arte queat, non videt. Hæ scilicet summæ superiorum angustię sunt & cruces. Vnde salutare inprimis, & consultum est, hominem in particulari proposito declarare, quam sibi gratum & volupte sit ab eo moneri, quam bonam ad hoc in se dispositionem & desiderium sentiat: simul etiam ex animo enixeque eum rogare, ut omnes quos in se notabit defectus, patris ad instar, magna cum sinceritate candide libereque coarguat & reprehendat, nec respiciat aut curet, quod forte interdum, vti homo, correptionem non pro eo atque oportebat, exceperit, beneque monentibus succensuerit. Satis quoque ei esse non debet, semel duntaxat id eum rogare, vel pro forma duntaxat & in speciem dicere, sed sæpius, & ex animo, nō fictē. Et sane omnia hæc tibi facienda sunt, quo superior tibi credat, & monitoris hoc munus, pro difficultate quæ in

co con-

eo continetur, bene & diligenter erga te obeat. Quocirca, etsi in aliis rebus, quo Superior imperfectos & parum mortificatos nos haberi, gaudere debeamus; (quæ sane sunt plurimæ) in hac tamē minime ferendum est, vt adeo te Superior superbum, præfractum, & immortificatū censeat, vt vereatur, ne qua te corripiet, monit. onem & reprehensionem, in malā sis partem accepturus. Quin imo, enitere vt quam optime sis, quoad hanc partem de te præsumat, quatenus tam eximio te beneficio, medioq; ad tuū in spiritu profectum tantopere facienti non priuet.

In regul. breuior. nu. 158. & in regul. fusiorib. nu. 52.

Vnde præclare S. Basilius: Quemadmodū, inquit, æger, de salute recuperanda sollicitus, applicita à medico medicamenta æquissimo animo tolerat, esto etiam acerba sit & aspera curationis ratio, nec in medicum insurgit indignans, imò ne animam quidem inducit, vt cogitet, sinistra hæc intentione ab eo applicari: pari modo vir humilis, quiq; reuera proficere in spiritu cupit, monita consiliaque corripientium æquissima mente complectitur, ne cogitans quidem ab animo maleuolo, & à passione aliqua efreni transuersum abrepto, ea proficisci. Si, salutis corporalis recuperandæ ergo, catapotia, quantumlibet amaricantia, nō repudiamus, atq; adeo gratanter permitimus, vt medicus aut chirurgus, vbi cumq; & quomodo cumq; collubitū fuerit, secet & adurat, quin etiam gratias ei propterea agimus, & in summi beneficij loco incisionem hanc reponimus; quanto idem nos, ait Basilius, erit æquius, ob spiritualem animæ nostræ valetudinem, & ad vniuersale Religionis totius bonū, præstare, etsi correctionis Medicina plus æquo sit asperior & amarulentior?

C A P V T V.

In quo supra dicta, aliquibus confirmantur exemplis.

Hom. 1. super 1. Epist. ad Corinth.

S. Iohannes Chrysostomus exhortans nos, vt bene monētes benignis auri-

bus audiamus, eisq; nō obstrepamus, adfert in rei confirmationē exemplū illud, quod de Mose cōmemorat Exodus. Hic namque cum tanta esset sapientia & auctoritate vir, vt eū in populi sui ductorē rectorēq; Deus elegerit, multaq; tam in Ægypto, quā in deserto per eum prodigia patrarit, nihilominus, quod ei Iethro socer, vir priuatus, quoad populi regimen directionemq; consilium ac monitum dabat, in bonam partem accepit, ne videlicet vniuersum hoc populi regendi onus in sui solius humeros tolleret, sed eius partem aliquam in alios, qui sui, secundaria potestate accepta, adiutores essent, deriuaret: *Nō bonam, inquit, rem facis, stulto labore consumeris.* Notat autem eo loco Chrysostomus, quamprimum eum non intulisse, Videte, quæso, quis hic nobis consulere velit, (vti respondere solent hodie cōnulli, qui quantumlibet salutare & bonum consilium sit, ipsū tamen à tali vel tali suggeri inique ferunt) sed magna cum humilitate consilium accipiens, ilico executioni id mandauit.

Exod. 1. 2. 17.

Eadem occasione ponderat & expendunt SS. Cyprianus & Augustinus exemplum principis Apostolorum Petri, dum est à S. Paulo, occasione circumcisionis, cui eos qui è Gentibus ad Christi fidē recens conuertebantur, subscere tunc ille volebat, reprehensus. Ecce, vt Apostolus Petrus, inquit, nihil sublime de se præsumpsit, nihil altum sapuit, non se vltra quam par erat extulit, dicēs, Ego sum Ecclesiæ rotius princeps, & supremus hierarchia, plus mihi auctoritatis est quā aliis attribuendum, meæ fideles omnes sententiæ accedere, & voci obedire oportet: Vide vt Paulum idcirco non sit aspernatus, vel minoris duxerit, quod Ecclesiā nuper fuisset persecutus, nec etiam ab eo sit corrigi moneriq; dedignatus, sed bene consulenti haud inuitus obsecutus, & rationi ac veritati quamprimum, succumbentis instar, manus dederit.

Epist. 15. ad quintū, lib. 2. contra Donatist. c. 1.

Dignissimum item memoria est exemplum, quod hac in re nobis dedit Impe-

Kk rator